

MEIE MATS

NR. 1

1922

SP, 6034

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

Tallinn, Harju t. 45
Ilmub 2 korda kuus

19 aastakäik, Jaanuar, 7.
Üksik nr. 10 marka

Karjapoiss: Kuhu selle koormaga siis nüüd jälle tormad?
Peremees: Mind ennast on ta juba ära tüüdanud, waatan ehk saan mõne väljamaa ontule
kaela määrada.

Momendid uue aasta ööl.

Raekoja tornil Tallinnas ja Tartus on linna-
isad ämblikwõrgust puhastanud tunnikella. Kaks-
teist nii jüdaöösel lööki pääseb walla — maa
haigutab!

Kel kõrwad kuulmiseks, see aastawästel oode/
kellalööki esimest ja viimast korda kuulgu — ses'
löögikõmas waltset küpsetatud pirukkoore jaab,
ja unigi, mis suures hambahumise saalis waldand
wolikogu aumäärt liikmeid, nüüd kusund kuue ase-
mele uue jaab.

Linn haigutab! Ja koolijütsid ikka ärkwe!,
ka nüüd ei unehõlmast lugu nemad pea, neil jüda-
mes, kus elu ikka ärkwe! — pea „topsi“ mõjul
tuju tõuseb hea.

Ja linnawaht kes palgapäewa aasta wästel
kümmed korrad oodand, kes wesiilmil akna peale
waadand, kust kiufatusi wälja kostnud paaju —
nüüd tunneb isandmeeste wiinarikkaid nalju —
ja naerab ka, — sest teab et uue aasta kuuendamal
tunnil õnn „kõõbisewa“ nahas, tema õanefoowi
sunnil — kaded taskus peagi kuumaks kaisutab.

Linn haigutab.

Ja woorimehed unustawad taksi, nii mõnedki
nüüd isand' taskuist õngitsewad „lakki“, niag hobu-
jele kaeru söödawad.

Need aga kellel kodumurgas leiba pole ega
jahu, nüüd tühja kõhuga waid kaisutawad raha
ju nalja poisjiga nad õnne walawad.

Ka rumalad, kes wolniku walimistel kukkunud
läbi, nüüd walijaile hullu teewad häbi, kõik nime-
kirjad wanad üles otstiwad ja tulewiku peale ma-
gufasti lootes — neist uueaasta õnne walawad.

Ent need, kes pääsenud on kõrgemasse kokku,
kõik põõningurkaist kokku a'awad takku ja aru-
pärijatel suhu topiwad — kõik wastasrinnad kokku
lepiwad.

Läeb „põllumees“ maad ninaga ja nelja hä-
pal kündes — end ise hobuseks ja adraks nõnda
jäädes, wend kommunisti keldrist tuhnama. Ja
rahwaerakond see leiab rahupiibu, kui kristlane
ta lehwitades tiibu, teeb isefotsidele kellalt silma ja
puistab suhu neile „tubakauru külma“.

Ja „kristusliit“ Kolgatast tõi kaasa paar
ohwritalle, paradüüsi aasa, nüüd lapsik rõõmustu-
ses sellel kepsu lööb, kõik kurjad soowid arupäri-
mised — hooltsalt jööb.

Töõmeeste liiderkond ei pidupäewi põlga, ta
pigiwammuse wast ajab omal selga ja kõige põla-
tute kasusi ta uuel aastal kaitseb — kui wiina
magusat, madeirat hooltsalt maitseb, sest seda õnne
maitseada wõib ainult tema, ta wahajaamaks, minis-
teerium ja wiisa armas kena.

Ka sotski uuel aastal õnne jaab: „tulewiku“
udu palju päikest toob — nii mõtleb ta ja purjed
laseb longu — sest ükski tuul ei peri temal
wingu.

Seab isefots nüüd lauale bokaali, ja pähe mär-
gib lähema lokaali, kus päästmist kuuluta wõiks
ekskind rahwale, — ta nimi jäätaks kiwi lahulile
— nii uuel aastal sünnib mitu imet.

Saab „kommunist“ waid kingiks sooja ane —
see pole Eestimaalt ei märku anna Wenest —
sest põrandalt ei wäljalennand ta — waid wanjka
ajust — hirmsa kisaga.

Las' kukkugu nüüd kõgu mitu lugu weel
päts ei kukugi — ehk kool küll kisamisest ülestur-
sund pugu.

Õpetused

neile, kes käesolewal aastal walimisõiguse omawad.

Et paljud wabariigi kodanikud käesolewal aas-
tal walimisõiguslasteks saawad, siis peawad nad
ka seda tarwitada oskama, kuna aga paljud wa-
limis suhtes wõhikud, siis loeb „Mats“ omaks
pühaks kohuseks, neileinatsetele kodanikkudele meie
tähtsamate ametlikkude ja mitteametlikkude asu-
tuste lähendust selgitada.

Eestkätt peame teadma, mis on uus aasta
ja kust ta lendu lasti?..

Uus aasta on wana aasta järeltulija, waga
noor ja wallatu pois.

Nagu ustawad allikad tõendawad, ei olla käes-
olew uus aasta, mitte raatuste ega kirikutornidest
wäljakukkunud, ei ole ka mitte eurooplane, waid
kuskilt merede tagant ja'akauba näol sisse weetud
punanahk, pärit suguwõsast, mis'ugune weel kiwi-
ajajärgus elab, ega mingisugusi olewiku kõõbluse ja
korra reeglid ei tunnista.

Ka rahwaski peab teiseks muutuma, kahw-
lid ja noad ühes kõige liikumata ja liikuma wa-
randustega neelatakse spiiritusega keedetult alla.

W. Ernits kuulutab niisugusele aastale kadu,
kuid kas ta kaob on küsitaw.

Uus aasta wiidab oma esimese öö kaardimoo-
ride ja kätarkade juures, kus siis riigiwargad ja
kosjaigatsejad herrad ja daamid oma tulewiku saa-
tust taga otstiwad.

Isëranis soowitaw on minna „Uue aasta“
poole neil riigiametnikkudel, kel wana aasta aru-
anded puudujäägiga lõpewad, sest neile kuulutab
„Uus aasta“ ette, kas 1922. aastal maksab weel
oodata, wõi oleks parem Salomoni jaarele sõita,
kus neid loodus õpetab kättega ausalt töötama.

Riigikogu: See on asutus, kus walitsuse
poolt sisseantud eel- ja järelarweid läbi sõelutakse,
kus erakonde waheliselt hambaid õrutakse ja iga-
wuse korral üksteisele kõigepeenemal wiisil kon-
nasilma peale astugakse.

Uueks aastaks antakse wälja rida uusi seadu-
sid, mis wanal aastal juba walimis küpsetatakse.

Riigikogus on nõndanimetatud „liikmete koos-
seis“, mis siis osade kaupade üksteisest lahkuwad,
kui päewakorra punktide arutused peale hakkawad.

Liikmete koosseisu moodustawad umbes sada
pead; umbes kolm ehk nelj kõnelewad, need on
n. n. „trubaduunid“ kuna teised waga Jenoweewa
pealt kuulwad, kasa õõrunad ja wahel ka kõrwugi
liigutawad.

S siis oleks weel nimetamisewäärt üks liider,
kes ei sõima ega näita ka naabritele hambaid,
waid igale abiks ruttab, kes suurest tööst koorma-

tud, see on seal rahuingli kohuste täitja, rahwa-keeles „uni“, peenemas seltskonnas aga „kosutawaks puhkuseks ristitud.“

Terwe Riigikogu koosseis jaguneb üksikuteks iseiswateks rühmadeks, kes kõrges kogus pahemasse, keskmissesse ja paremasse tiiba kuuluvad.

Algame pahemalt poolt:

Äärmise pahempoolne on siin.

Kommunistide fraktsioon ehk rühm, ta on pärit „maapealsest paradisiist“, on iseloomu poolest väga maruline, ei lange, mille tagatiseks oleks, paradisiist väljatõukamine.

Kui talt küsitakse, et miks ta ei „söö ega joo“, siis wastab et see olla kodanline komme, sellega ajast ning arust maha jäänud.

Igatahes ei maksa seda uskuda, sest nad ei ole weel otsusele jõudnud mis on „õige aeg“ ja „õige aru“.

Leidlikud on küll; seda tõendab juba alljärgnew näitus:

Nad ajutawad panga, kus wõetakse tarwitusele väga omapärased operatsioonid — „ilma raha ta“ (raha olla kodanlik).

Panga ülesanne on:

Lend lehtede wäljalootamine. Nimelt kimitawad niisuguste lehtede külge „anetiivad“ (ise kanda nad neid ei juuda, sest need on kõige raskemate lööksonadega täidetud ja mehed wariseks koorma all kokku) ja lastakse lendu anesi püüdma, tagajärjed on väga hüljgawad, sest lehed langevad harilikult õhwrüks kohtele kus pole põhja ega kuhu ei paista päikest.

Nende liiderite üks tähtsam omadus on weel:

Silma moondamine: Praktiseerinud on nad meie tähtsamate mustakunstmeeeste juures, nagu näituseks San-Jris-Martino-de-Kastrozza pool.

Seda nad tarwitawad pēranda alla pugemiseks, kus nad omale hiirte karwa turjale kaswatawad ja siis juba uueks loodud riigikogusse poewad.

Häälekandjat neil ei ole. Wanal aastal oli neil üks „hääli“, ent see karjus oma „hääle“ torud haigeks ja saadeti igawesele unele.

Kaastundlikud kodanikud jäädsid lahkunud „häälele“ mälestusjamba, kuhu järgmise väga ilusa jalmi pühenduseks sisse lõikajid:

„Anna pill hullu kätte,
hull ajab pilli lõhki!“

Iseotsid: Need on liiderid, kes määratud paasapüha õhwrüks riigi arhiwi, (omal ajal olid nad väga kuulsad) kus neid „ajaloolise materjalina“ alal hoitakse; nendel on nüüd uus nimetus: „Wiimane mohikaanlane“.

Kindel on et seda tõugu rahwast enam juure ei sigi.

Oma häälekandja suretasid nad nälga.

Sotsid ehk rahwakeeles „kahjapaiksed“ on olemused, kes ei ela ei maas, wees, ega õhus.

Wanasti olid nad väga tugewad; neil oli ühine saba, millel see iseäralik omadus oli, et ta iga tuule poole liikus ja ilmasi ettekuulutas.

Ajajooksul kulus saba tüwi, jäi nõrgaks ja wa-

jus longu; ühes sellega jäid nad ka weriwaeseks ja läksid ühes oma häälekandjaga „terwist kosutama.“

Kuuldawasti on nad nüüd saba ajemel purjedega laewa ehitanud, mis sabast sugugi taha ei jää, waid ikka „perituult“ jookseb.

Peale selle on neil tarwitada kaunis summa wõõramaa finanse.

Panka nad ei ajuta!

Tööerakondlased: Need on nimetud Riigikogu tuiksooneks, sest nendest oseneb, kes seaduse õõ-ide wastuwõtmisel wõidu saab kas parem- wõi pahempoolsed.

Neil on oma häälekandja „Waba Maa“, keda nad tulewikus „hāda Maaks“ ümber ristiwad, sest praegu juba awaldab mainit leht kõige walurikkamaid sõnumeid, mis meie wabal maal jün- nirwad.

Rekordi on nad wõtnud oma häälekandja kaus- ta juurusega, mis ühe õõ-päewa jooksul 365 trüki- poognaline ilmub.

Suur poolehoid on neil ärimeeste ringkon- des, kellele nad wõimaldawad odawa hinnaga head pakkimispaberit.

Rahwaerakond: Asub keskerakonnast tsi- pake paremal pool. Nende kohta maksab wana- sõna: „Waga weji sügaw põhi“. Nad räägiwad wā- he, on väga tagasihoidlikud siis kui neid keegi ei puudu, käiwad käsi käes kirjameestega ja loo- buwad warsti poliitilisest tegewusest, pühendes end puhtmajanduslisele alale.

Suurem osa neist on majaperemehed, kel' ka- tuste tõrwamisega, üürnikkudega näaklemisega kül- lalt tegemist on, nii et poliitika tegemiseks neil aega wāhe...

Muu seas on nad väga kokkuhoidlikud, nende häälekandja „Tallinna Teataja“ ilmub kaunis wāik- ses kaustas.

Warsti wõib rahwas nii erakonda kui ka tema häälekandjat ainult unes näha.

Kristlik Rahwaerakond ehk maakeeles „Taewaliit“ kelle häälekandjaks kirikud ja pal- wemajad, on suur pühaduste ja wanade kommete austaja, iseāranis hoolitseb selle eest, et „jumala- wilja märjuke inimese südames ja hinges maad leiaks“.

Ka tema lahkuw maifest poliitikast, ewaku- eerib kirikud ja palwemajad ülespoole pilwi, sest ses snatjes patuses ilmas on ta päewad loet, kari on laiali jooksnud ja pole tal' sellepärast ka maa peal poolehoidjaid, peale wanadusest wāetimate ei- dekeste.

Et aga oma erakonna nime, mida nad ise väga pühaks peawad alal hoida, saadawad nad lahkudes, kõrgesse kogusse lugijaks wanu naisi, kes seal siis kõige sübidusega taewariigi ja taewa- erakonna kasu kaitsewad.

Maaliit: On parempoolsem tiib, töötab kä- sikāes kommunistidega, hoolitseb väga rahwa ha- riduse edenemise eest.

Kuna kommunistid Ida-Euroopa, s. o. „Mõu- kogude paradisi“ kultuuri püüawad edustada, edus-

Noorpaar.

Naine: Kas sa mulle jõuluks kingid midagi Karl?"

Mees: Kannatust Welly, oleme ju alles kolm nädalat abielus.

tawad maalitlased „põllu- ja Lääne-Euroopa“, eest-
väärt põllist sakslaste kultuuri. *)

Armastawad maalitud mehed väga sabakuubi.
Jõuawad end 24 tunni jooksul täis süüa ja
pankades opereerida. Nad on väga energilised
mehed.

Nagu näete on nad kommunistidega väga
jarnased. Wennad nad neile pole, waid aga sugu-
lased. Piibel nimetab neid „Mooramaa meesteks“.
Ka neil on häälekandja, mis töötab Ristija Johan-
nese operaamatu motiivides ja on igiwene: hüüdjä
hääli kõrbes“.

Peale kõrge kogu on meil olemas mitmesugused
ministeeriumid, kel igaühel oma ülesanded, suurem
osa mis elawad üürkorterites.

Siseministeerium: On väga tuttav
„Pariisi moodilehtedega“, tema ülesanne seisab „po-
litseiniikkudele mundrimuretsemises ja järelwaata-
mises, et ülekäte läinud riigi kodanikke kuri maa-
ilm hukatusse ei awatle, ta paigutab nad pogridesse
riigi leiwa peale.

Teiseks walwab ta, et linn kunagi walmis ei
jaaks, uulitsatel rohi kaswaks ja et eeskujulikud
oleks korrapidajad — walwates ja magades.

On tarwiline asutus.

Wälisministeerium — ehk pätkel, kelle
peale ükski hammas ei hakka, walmistab oma
kingjepa töökojas wiiskusi wäljamaalt sisetulewa-
tele juutele, peab läbirääkimisi Nõukogude Wene-
maaga, Eesti isikupuutumatusse suhtes, korraldab

koostööbimisi ja teeditud wälislaadikutele ja kü-
lalistele.

Seltskondliselt väga hea kaswatus.

Kohtuministeerium — puhub olu jur-
nud paragrafidesse ja ajab muud kribu-krabu asju.
Kohut ta ise ei mõista.

Kohtumõistmiseks on tal teised „suured“ ja
„wäikesed“ asutused.

Haridusministeeriumi ülesanded on
wäga laialdased ja ulatawad tema tegewuspiirid
wana testamendi ajajärku, Ka Moosese ja prohwe-
titega on tal suuremad suhted.

Walju käega karistab ta wallatuid koolijutse,
kirjutab koolidele „wormimütside“ kandmist ette ja
on ühefõnaga tarwilik asutus.

„Meie Mats“ — on kõrgem riigi asutus,
kes elawaks teeb surunud hinged, patud ja annab
pipart neile, kes seda wäärt. — Ti—re—

Pipraterad päewasündmustele.

„Saaremaa“ hukkumine.

Kui kui seda ajalehed kirjutawad olla aurik
„Saaremaa“ Wene wetes hukkumud. — Misfugustel
põhjustel seda pole aga kindlaks tehtud.

Pidagu aga lugejad meeles, et meil ka üks
jaar „Saaremaa“ nime kannab; kui see kõigile
teada, siis on ka wäga lihtne hukkumise põh-
just teada.

Nimelt tahtsid mõned punanahklaste jalgad
— „Uue-Afrika“ mannermaalt pärit, — uue aasta
õnne walada, et kas eelolewal 1922. aastal nad
wast „Saaremaale“ ülekolida ei mõiks, ning wa-
litsid õnnewalamise tinaks aurik „Saaremaa“.

Kuid nähtawasti ei näidanud õnnewalamine
neile loodewat õnne, sest „tina“ wajuus põhja —

*) Sedajama sihti mööda jookseb kadakate
ja puhtwereliste sakslaste erakond — kogus on nad
koolid üürinud ja — istuwad oodates waterlandi
tagaistulokut meie maale, on igawajad eelajad.

ja Uue-Aafrika pärimaalsed peavad tahes või tahtmata oma suud puhtaks pühkima ja mujale minema õnne otsima.

Wiljandi raudtee lohakas.

Wäga suur ekshifamm arvata, et kitjaroopalisel raudteel „nokastanud konduktori“ süü läbi sõit hiljaks jäänud.

Asja tuleb walgustada teisest küljest.

Süü seisab wedurites ja wagunites.

Nähtavasti on kitjaroopaline suur napsutaja ja „Don-Juan“. Auväärt rongi- ja wedurijuhüd kütsid rongi piiritusega, wiimane muidugi sai nõrgad jalad, — aju pehmenemise ning kaotas õige tee jalge alt.

Selles wiga seisiski.

Kurjad keeled teawad kõneleda, et „kitjaroopaline“ suguhaigust põeb ja soowitawad teda wähemalt wäljamaale arstimiseks saata. Pole ju haigega midagi muud peale hakata. Wiimane oletus wõib iseenesest wäga õige olla, sest kitjaroopalise õige tee wiib ju ekshinud neitside kodu lähedalt mööda — ja kui pea ei wõi sealt õnnetule — weel suurem õnnetus rüppe langeda!

Kuhu jääb aga kitjaroopalise kadumise korral meie au ja hiilgus? Pole siis enam midagi, mis wõõramaalastele näidata? Selle kohta tuleks mõnest kokkulangewast hoonest küsimismärk seada, sest wiimastest on meie maa ja kõik, mis tema sees on, wäga rikas.

Head uut aastat!

Kõigile, kes „Matsil“ wennad, kellel õhku lastud elamise sillad, kellel elamisest raskesti saanud willand, kellel taskud tühjaks joonud kõrtji lõwid, Edu endseks aidku minu soowid.

Need, kellel riigirahast tühjad taskud, keda kõhnaks kurnand tulumaksud, kes ei woorimehel üle taksi maksta taha, kes on mehe-naise wanal aastal jätnud maha. Edu uut ja jõudu endsel töö! soowin uue aasta esimesel ööl.

Need, kes kooli peale silma heitnud, kõrtje uusi küllalt juba leidnud — ent ei ainust koolimajagi — uuel aastal seda pole wajagi.

Need, kel konna silma peale „Mats“ on astund, kes on kohtu hammast abimeheks kutsund, tehku seda waprä meelega — Naerdes aastat uut ja edugi neil soowib: „Õnnis see, kes wõõra hammast puurib.“

Kolm on igale asjale hea.

Tarapita nr. 3 kirjutab:

„...Sest mehed on nad mõlemad, nii „Kodu“ kui „Mats“. Oma ülesamet täidawad nad hästi... Ja nagu näha loetakse neid rohkesti“ — iseenekestki mõista!..

Ka „Mats“ wastab selle peale — iseenekestki mõista — jast i e g i „Tarapita“ loeb toda!!

Parunid lootawad wäljamaal teateid, et nemad olla Eestimaa päästjad.

— „Oh, mein kallis Eesti, sind päästma minu bolsewikist sind päästma minu landeswerist, sinule keiki head tegema ja sina minule mitte ahtäki ütlemä!“

Edasi kirjutab Tarapita jamas nris:

„Sellepärast, auväärt Kmm, ehitage oma kii-tuse kiriki juba otse kesk labasuse küla — „Kodu“ ning „Meie Matsi“ wahel!“

„Mats“ wastab selle peale sugulase armsa terwitusega:

„Üks narr tunneb teise,“ ja „kaks ei kõlba ilma kolmandata“, see sõna on ju wanem kui „Tarapita“ ja tema esisad, — nii peawad need wennad seda omaks wõtma.

Kui aga „Tarapita“ arwab, et teda ülekohituselt „labasuse“ leeri tõugatakse, siis tuletagu meele, et juba labane on, kes iseemast kiidab. „Mats“ leiab et ka Tarapitale „kiriku“ läheduses ruumi leidub — jast seal tal aega „iseenele saba kergitada“ ja sellepärast auväärt K. — andke ka Tarapitale hingemaad!!

*

Muu seas kurdab „Tarapita“, et ükski õige keel tema wildakat nime õieti wäljaõeldud ei saa ja nimetab, et kõik need waderid tuletada meele Tallinna lehenaii. Iseenesest wäga ilus kuulda, et „Tarapita“ ka „lehenaii“ meele tuletab, kuid wäga inetu on, kui ta huuwärk nii kõders, et kuuldu ru-

malusi omale et suuda pidada, — kuid on ju teada: üks „lehenaine“ tunneb teise, samuti kui koergi koera tunneb.

Uued võtted sääremarja kultuuri edendamiseks.

Ei ole veel küll, et „meie kitsaropaline“ Tallinna ja Viljandi vahel pahatihhti hundiratast lööb ja reisijaid ajawiiteks rappa weab, waid ka suurel teel, nagu „Päewaleht“ omas 348 nr-is kirjutab, mängitakse reisijatega narmimängu.

Pole põhjust kahtlemiseks, et mainit nali Rõõme ja Wäana vahel mõnesuguste sihtide saamuseks olid toimitud ja nimeit „sääremarja kultuuri edendamiseks“.

Wanemad kodanikud kel kondid kanged ei pea spordist suuremat lugu ja põõnawad parem ahju taga, kuid siin on „raudtee peastaab“ kawaluslega need- sinatsed tööle pannud.

15 wersta läbi hangede jala sõrkida — sõidupilet taskus — wäga tänuväärt idee. — Loodeta- wasti ei jäta ka teised liikumise abinõud neid kat- seid kahe silma wahel; nii näituseks õhulaewandus, wõiks inimestega pilwede alla lennata, neid seal oma sihtkonnast wälja raputada — ja kindel on et ajajooksul inimesed tiiwadeta ja tehniliste riista- puudeta lendama õpiwad.

Weel tarwilikum on sarnane sport merel nagu seda aurik „Saaremaa“ lugu näitab, sest nii pea kui mõni waenuline suguharu otja ajab, wõib tu- gewate jalgade abil — eemale pageda.

Read wabariiklase päewaraamatult.

Keegi küsis mu käest, mis ma arwawat Washingtoni desarmeerimise konwerentsist? Oo, mu arwamiised on tema kohta kõige paremad, kõige pa- remad... Ja mis halba wõikski tema kohta lau- suda — kahju pole ta tõesti kellegi teinud. Ainult konwerentsi paik oli õnnetult walitud, sest ameerika- lased on ikka weidi südameta inimesed: isegi konwe- rentsi ajaks ei loobunud nad oma wiina keelusea- dustest, nii et waesed saadikud isegi terwist weega pidid jooma... Oleks konwerentsi paigaks, näitu- seks, Tallinn walitud, küllap siis mehed desarmee- rimise asjus warsti kokku oleks laulnud. Ja kõned oleks ka hulga libedamad tulnud... Peab tähen- dama, et diplomaadid (meil neid, õnneks, pole) üleüldse hästi kõneldawad. Ainult et kõneldab kirwe- keelt, sest otse desarmeerimise konwerentsi ajal tea- tati ajalehed, et Ameerika uue hiigla lahingulaewa „Virginia“ wette lastanud... Niisama sai ka teine konwerentsi ajaline, Jaapan, suurema sõjaaewaga, nimega „Kaga“, maha... Kuid konwerentsi kohta on mul tõesti kõige paremad arwamiised.

Loomulik ja ebaloomulik.

Meil wäga loomulik on nähtus, et kunstil, kirjandusel puudub alus katus.

On ebaloomulik waid nähtus see, et nälgind kunsti waim ei surnud pole weel.

—eri—

Künnapuu Aadu kosjalugu

(ehk ka lugu, kuis Pariwere küla rahwas oma rätsepast ilma jäid.)

I.

Oli pühapäew.

Rõõmsalt siristasid Taerataadi „ubinad“, s. t. kõik need musta, halli ja kirju kuue kandjad: warblased, kuldnokad, lookesed ja kuidas neid weel kutsutakse, puuel omi pühapäiseid wäike, — tehes sellega kõwa konkurentsi Tuhkja-Triinule, kes, prillid ninal ja suur wanaaegne laudkaantega lau- luraamat käes, akna all istus ja kaheisuswäärisel kombel endast kõigest wäest wäljapigistada püü- dis „lauluhelilisi“ sel armsal kirikulaulu wäi- sil: „Kui kuradid sind kiskwad ja paigast teise wiskwad jne.“ Rõõmsalt ja soojalt jätenasid, sel- lest hoolimata wallatud päikesekiired, meelitades iga wabariigi kodaniku otsaesisele, kes nende kimpu sattus, suuri heledaid „liigutuspiharaid“.

Omas töötoas, sellejama laua peal, mille peal ta harilikult igapäew kullanaiste kätetööd hõlpu- deks siilus, et neid hilpe oma parema arusa- mise järele jälle ühte jalkata, istus, jalad turklase kombel ristis, Pariwere küla tähtsam „ametmees“, Küünarpuu-Aadu ja oli sügawasti mõttes, kuna suured higitilgad, nagu teemandid, ta päikesekiirte käes peegeldawal paljal pealael hiilgasid.

Inimene, kes kunagi pole wiitsinud oma pead mõtlemisega waewata, ei usu ehk wast mitte, et need higipullid, mis Küünarpuu-Aadu kiskawat pealage ehtisid, selle waewarikka töö wälised tunda- märgid olid, mis sel filmapiigul selle tema kõige- targema arganismi oja sifemistes ruumes käimas oli, waid arwab koguni ehk, et päikesekiired selles wäga hästi ka süüdlased wõiwad olla. Meie ei taha sõherdusele arwamisele mitte wastuwaidlema hakata, sest meie siht on ainult, wõimalikult era- pooltult üht ajajärku Küünarpuu-Aadu elust kirja panna, ent juba see asjaolu, et Aadul siis mitte meelde ei tulnud oma pead, mis teatawasti päi- kesepiste wastu wäga hell peab olema, kuhugile warjulijemasje kohta paigutada, mätab, et ta ikka tõesti sügawasti mõttes oli. Sest kui päikese mõju juba nii suur on, et pealuust selge wee wälja auru- tab, pea see päikesepistegi siis järgneda wõib.

Ent jätame nüüd Küünarpuu-Aadu seisukorda, mäherduses ta wiibis ja kasutame seda aega sel- leks, et lugejat tema auwäärt isikuga weidi lä- hemalt tutwustame.

Nagu nupukas lugeja juba eelõeldust nii ääri- weeri mööda aimata ajing aimamist weel Küünar- puu-Aadu nime kuuldes tõendada wõis, oli Küünar- puu-Aadu Pariwere küla rätsep, kes pühitfes hiljuti isegi oma iseseiswa tegutsemise 25-aastast juubelpäewa sel auwäärt ajal. Nagu enamasti kõik selle ametiharu-harrastajad, ei kaldunud ka Küünar- puu-Aadu traditsioonist kõrwale, et rätsep ka oma kehaomaduste poolest weidi filmapiigswam peab olema, kui iga teine lihtinimene: ta oli, nimelt, küü- rakas ja lonkas ka teist jalga. Mõni kuri keel teadis isegi tõendada: ta olla ka na' piisut „mutja-

kas", — see pidi tähendama: „waimust waene“, wõi kuidas just keegi sellest aru saab, — ent olgu sellega kuidas oli, mis see meisse puutub! Ja pealegi wõis see wiimane omadus väga hästi ka kadeduse tõttu Aadu arwete kirjutatud saada, sest Aadu oli jõukas mees üsna: tal oli kena majake, milles ta omi wanapoissilikke elupäwi surma poole saatis ja ka „nodi“ öeldi tal oleswat keskmiist moodi. Ent ka tööd oli tal, ja kuigi ta mõnikord pükstireied terve arsina wõrra laiemad tegi, kui selle inimesepoja kõndimisriistade, kelle mainitud kehaosi need pükstid kord määratud olid katma, ümbermõõdu järele seda hädapärast waja oleks olnud, wõi, teinekord, pintsakule mõne ülearuise pöõna rohkem peale õmbles, siis trööstis ta töötelli- jat kui see walmisteht tööle järele tuli, et see olla see „kõigeuuem mood“... Ja kui külamees kodus eite sundis, just „nõelastimast“ tulnud ülikonda oma maitse järele ümber „muntsimast“, siis langes osa „häist ja paremist“ sõnust, mis muidu Aadu arwete üksinda oleksid tulnud, ka selle „uue moodi“ arwete. Ent see kõik ei toonud põrmugi muutust asjaollu, et kui see ülikond kantud oli, siis külamees kangarulli kaenla wõttis ja jällegi Künarpuu-Aadu palwele tõttis, — ahandikult waid soowi awaldes, et ta riided ikka selle „wana moodi“ järele teeks. Sest Aadu tegi mõnikord ka riided, mis „ümbermuntsimist“ ei nõudnud, ent mis peasti: ta ei nõudnud oma töö eest kunagi kallist palka.

Nii elas Künarpuu-Aadu siis maailma waatepunkti järele, üsna täielikus ajalikus rahulolemises, ent üks wäike asi puudus ta, siiski: naine, — kuigi ta esukell juba neljakümnekuuendat tundi näitas. Kord, norespõlwes oli ta küll ka unistanud sellest, kui kena oleks noore ilusa, armsa oleswuse saatel elurada kõndida... oli ka püüdnud seda unistust teostada. Ent peale paari kolme äpardanud kosjakäigu, oli Aadu käega löönud: „Ei taju waewa!“

Ja, kuigi mõnikord, eriti sumpas, sumedail päiwil arusaamatu tufane nukrus hinge ajus ja wõimatu igatsus kellegi õrna oleswuse järele, kes tuleks, armastawalt käe ümber kaela paneks ja pehme, sooja käega üle otsaesise silitaks... siis — siis wäristas Aadu energiliselt pead ja laulis: „Üks wanapoiss ma olen ilmas, üks rahuline rändaja!“

„Ohh!“ ohkas Künarpuu-Aadu äkki sügawasti — ja äigas käega üle oma tarkufetsentrumi lageda laepoolse territooriumi, häwitatas selle läbi kõik sinna korjanud higitwedelik-atoomide partikelded...

See ohkamine pidi tunnistust andma, et Künarpuu-Aadu wanapoisslikkus südames juba mõnda aega asjad enam kõigiti korras ei ole, sest et poissmehe elu talle wiimase ajal kole raskena, otse wastumeelsena tundus. See oli ka tõepoolest nii, — ent selles muudatuses süüdlaseks oli, nagu arwatagi wõib, keegi noor neiuke, keda Künarpuu-Aadu kord kogemata (nagu need saatuslikud asjad ikka kõik kogemata alguse saavad!) nägema oli juhtunud ja keda nähes ta kohe esimesel silmapilgul

oma südame arusaamata tundmuses, millest pära- rasti taipas, et see armastus on, põkitsema tundis.

Edaspidistel kokkupuudetel muutus see tundmus ikka tulisemaks, kuni ta wiimaks Künarpuu-Aadu waele südame üleni põlema süütas. Mai — nii oli neiu nimi — Mäe Mai — tema üksinda mõlkus Künarpuu-Aadul weel meeles ja mõttes, temast unistas ta nagu Jüts jõulupuust... Ei ole ime siis, et ta ju kawatseis murda wannet, mis ta annud endale wiimase äpardanud kosjakäigu puhul: wanaks poissiks jääda ja mitte enam kosja minna!..

Ent tänini ei olnud ta siiski weel sõandanud seda wandemurdmist ette wõtta...

Agaga täna wõis iga inimene, wäljaarwat waid pime, selgest näha ja aru saada, et Künarpuu-Aadul midagi erakorralist mõttes mölgub, — sest et ta hommikust saadik sügawas ja raskes mõttes wiibis... Ja see oli ka tõesti nii.

Nagu inimene, kes mingi kindla otsuse tegemise- gaga raske koorma turjalt weeretanud, ajas Künarpuu-Aadu enda sirgeks.

„Oleme otsustanud — jääb sellega!..“ ümises ta. Nõnda siis: neljapäewa õhtul!.. Tubli pealehakkamine on pool wõitu!..

II.

Nagu lugija üla- pool refereerit sõnust mõista wõis, oli Künarpuu-Aadu tol momendil, mil need sõnad ilmutas, kindlasti otsustanud seda tähtsat sammu astuda — Mäe Maiele kosja minna.

Sellest tähtsast päripäewast, mil ta selle otsuse teinud, oli möödunud juba kolm päewa täielikult ja nelsjas oli õhtupoolikul — järelikult, oli käes see oodataw neljapäew. Künarpuu-Aadu müttas oma toas, longatas juure rutuga ühest kohast teise: tegi wiimseid ettevalmistusi kosjamine- seks. Oli muretsenud poole toopi wõina ja seganud wiinasse kõrwetud sükkurt, mille tõttu wiin oli muutunud ilufaks helepunaseks, werikarwaliseks. „Punane kui südamewert, millega sind armastan,“ deklameeris enda ette. Proowis kangust — tõmbas nagu krimpsu: oli mehine!

Pani manishi kaela, sõmis ihlipu peale. Umbas harjaga wiimseid tolmukühmed tuli- uult üli- konnalt. Waatles siis end peeglis. Jäi kaunisti rahule. Küür ei paistnud ju endale silma; ent muidu hindas enda, kui ka just mitte ilufaks, siis inetuks ka kaugeltki mitte!

Wõttis nurgast hõbenupuga kepi, mille nupu aegsasti hülgame nütkinud. Astus wälja.

Oli suwe, wäikne õhtupoolik. Päike seisis „puude latwus“. Arwas jõudwat Mäele parajasti päikse- loodeks.

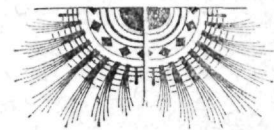
Kiiresti astus rätsep edasi, Mäe pere poole. Oli mõttis: püüdis ennustada, kuidas teda küll wastu wõetaks? Oli õudne mõelda, et lükatakse tagasi; algab jälle senine nukrus, piinarikas wäikremine uneta õil... Mõttles meelsamini, et wõetaks wastu ta kosjad; kuidas saawad nad siis Maiega kahekesti hästi elama... Mis Mai iganes soowib, kõik muretsseb ta temale; täidab igat tema soowi. „Saab elama naagu proua!“ mõttles muheldes...

(Järgneb.)

Wenelane: Kui palju
sina mulle juure maksma,
meie teile 5 inimest
kolme wastu andma.

Eestlane: Sina said
juba „Saaremaa“ ja pead
ise juure maksma.

Reklord.

Kaks sõpra jalutavad.

Üks kõneleb: „Mul on kodu niisugune nuga,
mis kohe lõikab kui seda puutada.“

Siis sõnab teine: „See pole veel midagi, aga
mina nägin isandat, kel waateaknal nuga waa-
dates nägu werine oli.“

„Aga see on ju wõimata!“

„Ei, tema tuli lähidast habemeajaja juurest.“

Halb sildametunnistus.

„Näe, sealt tuleb sinu sõber Laur; miks sa
ennast teelt kõrwale pöörad?“

„Mul on piinlik, sest laenasin temalt hiljuti

raha ja wõib olla arwab tema, et jälle raha
tahan.“

„Aga kas sina wana wõla ära siendasid?“

„Ei, ma pole temaga kokku puutunud.“

Kirjawastused.

A. O.: Teie „auks“ ei tohi palju rääkida —
leppige piskuga.

Enni: „Teie „hädud astad“ soowid on ai-
nult kuiwand lestad, kuidas neid inimilmiale näi-
data. — Ei saa — ei saa.“

Link: Teile kah „head uut aastat! Olge
terwe meeletuletuse eest, aga tarwitada teie „weri-
worsti“ ei saanud, oli pikal teel halwaks läinud.“

Maljarikast uut aastat

kõigile sõpradele ja waenlastele soowib „Meie Mats“.

Järgmine „M. M.“ nr. ilmub 21. jaanuaril 1922. a.